

Legyen a Vár a kultúra vára

708

Szerző:
Fülepi Ferenc:

Cím:

A VÁR

ÉS A NEMZETI MÚZEUM

"1957"

Személy

Helyszám

Magyar Nemzet

1958. 1. 17

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A Magyar Nemzet hasábjain 1957. november 27-én Mihályfi Ernő, majd december 15-én Domanóvszky György tollából figyelemreméltó cikkek jelentek meg a Vár újjáépítésével kapcsolatban. A következő évek egyik megoldandó kérdése a főváros felett emelkedő romos Várépület helyreállítása. De mi legyen belőle?

Legyen a Vár a kultúra vára — olvastuk az első cikkben és a decemberi cikk, ha bizonyos feltételekkel is, de ezzel nagyjából egyetértett.

Mindjárt előjáróban szeretném megjegyezni, hogy nem értek egyet azokkal, akik szerint a Vár kiesik a forgalomból és félnek attól, hogy a tömegek, akik előtt mi szélesre tárjuk a múzeumok és könyvtárak kapuit, nem fogják a várat felkeresni. Ezek a múzeumi és könyvtári dolgozók — úgy látszik — ritkán járnak fel a Várba. Vasárnaponként ugyanis — különösen a tavasz beálával — a Várban szinte nyüzsgönek a látogatók. A budapesti múzeumok között a Vár múzeum látogatottsága elég tekintélyes. A közlekedés megjavulásával, az étkezési és szórakozási lehetőségek megteremtésével ez a látogatottság erősen növekedni fog. De nem szabad még egy dolgot kihagyni a számításból: ha a várnegyed nem elpusztult házak gyűjteménye lesz, hanem újjáépül, mint műemléki

komplexum páratlan vonzóerőt fog gyakorolni és az emberek odaszöknek.

A jelen cikk keretében azonban nem erről szeretnék beszélni. Mihályfi Ernő cikkében arról ír, hogy a Természettudományi Múzeum és a Széchényi Könyvtár elhelyezést nyerhetnek a Várban és az óriási helyhiánnyal küzdő Történeti Múzeum végre méltó elhelyezést nyer. A nagyközönség, de talán illetékes vezetőink sem tudják egészen pontosan, hogy mi a helyzet jelenleg a Nemzeti Múzeum épületében, s miért olyan égető számunkra, hogy valamilyen sürgős megoldást találjanak a Vár kulturális centrummá való kiépítésére.

A Nemzeti Múzeum épületében jelenleg három intézmény szorog: a Széchényi Könyvtár, a Történeti Múzeum és a Természettudományi Múzeum egy része. Nem vagyok illetékes a Széchényi Könyvtár problémáinak válaszására, de úgy tudom, hogy súlyos helyhiánnyal küzd éppen a Nemzeti Múzeum épületében elhelyezett részlegeknél, márpedig nemzeti könyvtárunk szíve ebben az épületben van (könyvraktárak, olvasótermek stb.). A Természettudományi Múzeumnak az épületben elhelyezett osztályai az ellenforradalom idején keletkezett tűzvészben elpusztultak, az újjáépítés, a terek új berendezése most fo-

lylik. A tűzvész nagy pusztításának oka éppen abban keresendő, hogy ezek a részlegek tűzvészélyesen zsúfoltak voltak.

Részletesebben vázolom saját problémáinkat, a Történeti Múzeum problémáit. A múzeumi krónikák szerint az épület a múlt század közepén történt befejezése után rövid idővel máris szűknek bizonyult a benne felhalmozott múzeumi és könyvtári anyag elhelyezésére. Azóta kb. 100 év telt el és a gyűjtemények állandóan gyarapodtak. Különösen rohamos volt ez a gyarapodás a felszabadulást követő évtizedben. A Történeti Múzeum — a fennállása óta eltelt 150 év alatt — európai viszonylatban is egyik legnagyobb gyűjtemény lett és ma több mint félmillió tárgyat őriz. Ezek a tárgyak ma tűzvészélyesen össze vannak zsúfolva. Az a régészeti anyag például, amelyet 150 év kutatómunkája gyűjtött össze, amely hazánk, földünk történetének legbecsebb, eredeti forrásanyaga, s amelynek kiemelkedő darabjait az egész világ tudományos irodalma ismeri, a padlástérbe beépített raktárakban van elhelyezve. — Az épület másik szárnyában ugyancsak a padlástérbe elhelyezett természettudományi kiállítások pusztultak el (Afrika kiállítás). S ha a tűz a Bródy Sándor utcai szárny padlástérébe helyezett régészeti rak-

tárakban üt ki, ma szegényebb lenne országunk és a nemzetközi tudományos kutatás ezzel a többé soha nem pótolható gyűjteménnyel, melynek minden darabja egyedi példány. A helyszűke okozza azt, hogy az épület legnedvesebb, szinte alagsornak számító helyiségeit — a főlépcső alatt — ugyancsak raktárnak kellett berendeznünk. A Múzeum páratlan zenei gyűjteménnyel rendelkezik. Ezeknek a zeneszerzőmunkák egyiké-másiká értékben vetekszik egy Stradivari hegedűvel. Ezeket is méltatlan helyen, a közönség számára szinte hozzáférhetetlenül kell tartanunk (illetve most ideiglenes megoldást kellett keresnünk ezek elhelyezésére). De elhelyezésünk nyomorúságát talán legélénkebben példázza a múzeum kosztüm-gyűjteményének sorsa. Ez a gyűjtemény a felszabadulás óta épült ki és ma már kb. 100 történelmi kosztümöt foglal magában. Értékére jellemző, hogy magában foglalja II. Lajos király és felesége, Mária eredeti, XVI. századi ruháit, Brandenburgi Katalin kosztümjét, a magyar barokk és rokokó szebbnél szebb női és férfi viseleteit. Ebből az anyagból az elmúlt év őszen kiállítást rendeztünk; nyolcvan kosztümöt babára felöltöztettünk. S most a legnagyobb gondban vagyunk! A szekrényekből kivesedett és kivasalt, óriási mun-

kával »kikészített« ruhákat nincs szívünk visszagyúrni a szekrényekbe, a habókkal együtt viszont nem tudjuk hol elhelyezni őket!

Sorolhatnám tovább folyós-részekből elkerített restaurátóri műhelyeink méltatlan elhelyezését; kis szobákba összezúfolt tudományos kutatóinkat, akik szeretnének elmerülni munkájukban, de nem tudnak; azt, hogy a múlt őszel hozánk került fiatal gyakorolók részére már könyvtárunk olvasótermében kellett múrika-helyet berendezniük sőt stb. Nem folytatom. Száz szónak is egy a vége: kinőttük a ruhát! Ezen segíteni kellene, megpedig nagyon sürgősen! Nem szerénytelenség tőlünk az a kívánság, hogy a Történeti Múzeum egyedül szeretné birtokolni a Nemzeti Múzeum épületét, hogy gyűjteményei a fent vázolt, ijesztő állapotból kikerüljenek, és nem utolsósorban azért, hogy végre 20—25 kiállítási terebben tudjuk bemutatni a magyar főd és nép múltjának emlékeit. Erre olyan kiállítási anyag áll rendelkezésünkre, amely ha egyszer előkerül a raktárakból, egész népünk csodálatával fog találkozni.

Ezért kérjük, kívánjuk mi, a Történeti Múzeum dolgozói, hogy a Vár a kultúra vára legyen, de minél előbb!

Fülepi Ferenc